

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI
MEKTEPKE SHEKEMGI HÁM MEKTEP BILIMLENDIRIWI MINISTRILIGI
QÁNIGELESTIRILGEN BILIMLENDIRIW MÁKEMELERI AGENTLIGI
JANÍNDAGÍ PEDAGOGIKALÍQ SHEBERLIK HÁM XALÍQARALÍQ
BAHALAW ILIMIY-ÁMELIY ORAYÍ**

**ULÍWMA ORTA BILIMLENDIRIW MÁKEMELERINDE QARAQALPAQ
TILI HÁM ÁDEBIYAT PÁNI BOYÍNSHA TALABANLARDÍ TAÑLAW
TIYKARÍNDÁ JUMÍSQA QABÍLLAW SÍNAĞÍNDÁ
PAYDALANILATUGÍN TEST TAPSÍRMALARÍ
SPECIFIKACIYASI**

Tashkent – 2026

ULIWMA ORTA BILIM BERIW MÁKEMELERINDE QARAQALPAQ TILI HÁM ÁDEBIYAT PÁNI BOYÍNSHA TALABANLARDÍ TAÑLAW TIYKARÍNDÁ JUMÍSQA QABÍL QÍLÍW SÍNAWÍ USHÍN TEST TAPSÍRMALARÍ SPETSIFIKATSIYASÍ

Bul specifikaciya qaraqalpaq tili hám ádebiyatı pání boyınsha pedagoglardı jumısqa qabıl etiw sınaǵında paydalanılatuǵın test tapsırmalarınń mazmunı, kólemi, túri, forması, bahalaw ólshemi hám ótkeriliw tártibine qoyılǵan talaplardı sáwlelendiredi.

Specifikaciya test tapsırmalarınń mazmunı, strukturası, bahalaw kriteriyaları, test tapsırmalarınń forması, kognitivlik dárejeleri hám de bahalaw procesin shólkemlestiriw tártibin belgilep beredi.

Bul hújjet test tapsırmaların islep shıǵıwda metodikalıq tiykar bolıp xızmet etedi hám bahalaw procesiniń ashıq-aydınlıǵı, ádilligi hám ilimiy tiykarlanganlıǵın támiyinlewge qaratılǵan.

I. Uhwma principler

Bahalawdıń tiykarǵı maqseti qaraqalpaq tili hám ádebiyat pání muǵallimleriniń pán boyınsha teoriyalıq bilimleri, ámeliy kónlikpeleri, laboratoriyalıq jumıstı shólkemlestiriw kompetenciyası, qaraqalpaq tili hám ádebiyat pání baǵdarında oqıtıw metodikası boyınsha bilimleri, pedagogikalıq sheberligi hám kásiplik kompetenciaların kompleksli bahalawdan ibarat. Bahalaw nátiyjeleri pedagog kadrlardı kásiplik sertifikatlaw procesinde qarar qabıl etiw ushın tiykar bolıp xızmet etedi.

II. Normativlik tiykarlar

1. Ózbekstan Respublikası Mektepke shekemgi hám mektep bilimlendiriwi ministriniń 2026-jıl 15-iyundaǵı 203-sanlı "Mektepke shekemgi hám mektep bilimlendiriwi ministrliǵı sistemasındaǵı mámleketlik mektepke shekemgi bilimlendiriw shólkemleri hám ulıwma orta bilim beriw mákemeleri xızmetkerlerin tañlaw tiykarında jumısqa qabıl etiw ilajları haqqında"ǵı buyırǵı.

III. Bahalaw qamtıwı

Qaraqalpaq tili hám ádebiyat páninen 40 test tapsırması usınıladı hám olardı orınlaw ushın 60 minut waqıt beriledi. Test tapsırmalarında birden-bir duris juwaptı talap etiwshi (Y1), sáykesleniwdi talap etiwshi (Y2) hám de izbe-izlikti talap etiwshi (Y3) jabıq túrdegi tapsırmalardan paydalanıladı. Test tapsırmalarınń mazmun tarawı hám bahalanatuǵın bilim hám kónlikpeler boyınsha bólistiriliwi tómendegi keste de sáwlelendirilgen:

**Qánigelik pánlerinen dúziletuǵın test tapsırmalarınń mazmun tarawı hám
bahalanatuǵın bilim hám kónlikpeler boyınsha bólistiriliwi**

1-keste

Mazmunı	Bilim hám kónlikpeler	Testler sanı
	1. ANA TILI	24

1.1 Tilden ámeliy paydalanıw		
Sóylew hám imla	– sóylew hám imladaǵı hár túrlilikti anıqlay alıw; – bas háripler, túbir hám qosımtalar, qosılıp hám ajıratıp jazıw, sıızıqsha menen jazıw sıyaqlı imla qaǵıydaların biliw, paydalana alıw; – fonetikalıq ózgerisler (sesler arttırılıwı, almasıwı hám túsiwı)di ajırata alıw;	6
Punktuaciya	– jazıwda irkilis belgilerin (soraw, úndew, kóp noqat; útir, sıızıqsha, qos noqat; noqatlı útir, qawıs, tırnaqsha) durıs qollana alıw;	4
Stilistika	– qosımtalardıń konteksttegi wazıypasın túsiniw, ajıratıw hám durıs qollanıw; – sózlerdiń konteksttegi mánisihám wazıypasın túsiniw, ajıratıw hám durıs qollanıw; – berilgen jaǵdayǵa say sóylem úlgerin tańlaw.	4
1.2 Til teoriyası hám lingvistikalıq tallaw		
Lingvistikalıq tallaw	– tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili fonetikalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili leksikalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili morfemalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili morfologiyalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili sintaksislik normaları tiykarında tallaw;	10
2. ÁDEBIYAT		16
2.1. Ádebiyat tariyxı		
Milliy ádebiyat	– ulıwma orta bilimlendiriw baǵdarlamasına kirgizilgen qaraqalpaq xalıq awızeki dóretiwshiligi úlgerin túsiniw, talqılaw hám bahalaw; – ulıwma orta bilimlendiriw baǵdarlamasına kirgizilgen qaraqalpaq poeziyası úlgerin túsiniw, talqılaw hám bahalaw; – ulıwma orta bilimlendiriw baǵdarlamasına kirgizilgen qaraqalpaq prozası úlgerin túsiniw, talqılaw hám bahalaw; – ulıwma orta bilimlendiriw baǵdarlamasına kirgizilgen qaraqalpaq dramaturgiyası úlgerin túsiniw, talqılaw hám bahalaw.	10
Jáhán ádebiyatı	– ulıwma orta bilimlendiriw baǵdarlamasına kirgizilgen jáhán ádebiyatı tariyxında áhmiyetli orın iyelegen epikalıq hám dramalıq shıǵarmalardı túsiniw, talqılaw hám bahalaw; – jáhán ádebiyatı tariyxında áhmiyetli orın iyelegen lirikalıq shıǵarmalardı túsiniw, talqılaw hám bahalaw.	4
2.2. Ádebiyat teoriyası hám kórkem talqı		

Klassikalıq lirika talqısı	– shıǵarmanıń janrı, ırǵaq hám uyqasın anıqlaw, kórkem usıllardı talqılaw; – klassikalıq tekst mazmunın anılaw.	2
Jámi		40

Kognitivlik kónlikpelerdiń bólistiriliwi

2-keste

T/r	Kognitivlik dáreje	Túsindirmesi
1	Biliw	Pánge tiyisli tiykarǵı dáliller, nızamlar, anıqlamalar, formula hám hádiyselerdi yadtan biliw, tanıw, eske túsiriw.
2	Qollaw	Dálil hám nızamlardı tanıw jaǵdaylarda qollanıw, esap-kitap islew, grafik/diagrammanı analizlew.
3	Pikirlew	Biytanıs jaǵdayda qollanıw, analiz-sintez, sebep-nátiyje baylanısı, túsindiriw, bahalaw.

IV. Bahalaw kriteriyası

Test tapsırıwshınıń ulıwma nátiyjesi hárbir test tapsırmasına berilgen ballar jıyındısı tiykarında anıqlanadı. Hárbir durıs juwap ushın 2,5 ball, nadurıs juwap ushın 0 ball beriledi. Test sınaǵınıń eń joqarı nátiyjesi 100 baldı quraydı.

V. Imtixan tártibi

Qadaǵan etilgen qurallar: imtixan waqtında mobil telefon, smart saat, planshet yamasa elektron esletpelerden paydalanıw qatań qadaǵan etiledi.

Ádep-ikramlılıq hám tártip: nusqa kóshiriw, járdem soraw yamasa járdem beriw, imtixan waqtında sóylesiw, ruqsatsız shıǵıw sıyaqlı jaǵdaylar qadaǵan etiledi.

Baqlawshı qaǵıydabuzarlıqtı anıqlaǵanda, onı rásmiylestirip, tınlawshını testten shetletedi hám nátiyjesi biykarlanadı.

VI. Usınıs etiletuǵın tiykarǵı ádebiyatlar

Ana tili

5-klass. Qaraqalpaq tili (I, II bólim) sabaqlıǵı / G.S. Patullaeva, S.R. Kadirimbetova; redaktor Z.A. Ismaylova. – Tashkent: Novda Edutainment, 2024.

6-klass. Ana tili sabaqlıǵı G.S. Patullaeva, S.R. Kadirimbetova. Tashkent – 2022.

7-klass. Ana tili sabaqlıǵı. M.Dáwletov, Z.Ismaylova, Z.Kazimbetova. Tashkent – 2022.

8-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. Z.M.Kazimbetova, K.N.Atamuratova, G.J.Uzakbaeva, K.Sh.Jiemuratova, A.A.Seytmuratova. Tashkent – 2025.

9-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. Z.M.Kazimbetova, X.Y.Tolıbayev, R.A.Niyetova, S.S.Toremuratova. Tashkent – 2025.

10-klass. Ana tili sabaqlıǵı. Sh.N.Abdinazimov, Z.A. Ismaylova, Z.M.Kazimbetova. Tashkent – 2022.

11-klass. Ana tili sabaqlığı. Sh.Abdinazimov, Z.Ismaylova, B.Qutlimuratov. Tashkent – 2018.

Ádebiyat

5-klass ádebiyat sabaqlığı (I, II bólimler). P.E. Nurjanov, J. Umatova, G.A. Begmuratova, D.M. Nurseytov; redaktor Sh.A. Smamutova. – Tashkent: Novda Edutainment, 2024.

6-klass ádebiyat sabaqlığı. Q.Orazimbetov, B.Genjemuratov, G.Begmuratova. Tashkent – 2022.

7-klass ádebiyat sabaqlığı. R.Niyetova, I.Mámbetov, G.Jaqsímov. Tashkent – 2022.

8-klass ádebiyat sabaqlığı. K.Palimbetov, S.Kadirimbetova, R.Niyetova, D.Nurseytov. Tashkent – 2025.

9-klass ádebiyat sabaqlığı. K.Palimbetov, Z.Bekbergenova, S.Kadirimbetova, D.Nurseytov. Tashkent – 2025.

10-klass ádebiyat sabaqlığı (I, II bólimler). Q.Orazimbetov, B.Genjeuratov, G.Begmuratova. Tashkent – 2022.

11-klass ádebiyat sabaqlığı. K.Allambergenov, Q.Orazimbetov, M.Bekbergenova, Z.Bekbergenova. Tashkent – 2018.

Esletpe: test tapsırmaları mazmunı usınıs etilgen ádebiyatlarda sáwlelengen mazmun, princip hám kózqaraslar menen sáykeslendiriledi, biraq test tapsırmaları tikkeley dereklerden alınbaydı. Sınaqqa tayarlıq kóriw procesinde usınıs etilgen ádebiyatlar eslep qalıw deregi sıpatında xızmet etiwden góre, ulıwma kásiplik tayarlıqtı bekkemlewge qaratılğan.